

Współpraca i konflikt, czyli jak przeżyć wśród ludzi?

Zasób składa się z krótkiej informacji o tempie wzrostu liczby ludności na świecie oraz zdjęcia Pałacu Narodów (Biuro Narodów Zjednoczonych w Genewie) i polecenia dla ucznia. Do wykorzystania na lekcjach geografii i WOS.

Zasób zawiera kolorową mapę świata ilustrującą dochody na jednego mieszkańca z podziałem na bogatą północ i biedne południe oraz trzy polecenia: rozpoznawanie kontynentów o najwyższej i najniższej sile nabywczej obywateli.

Zasób składa się z opisu pojęć: kultura i wspólnota etniczna oraz kolorowego zdjęcia człowieka z plemienia Korowai z Papui (Nowa Gwinea) oraz polecenia dla ucznia.

Zasób składa się z krótkiego podsumowania o konfliktach i polecenia, zgodnie z którym uczniowie opracowują „strategię pokoju”, która będzie opisywać środki zapobiegające konfliktom zbrojnym.

Współpraca i konflikt, czyli jak przeżyć wśród ludzi?

Pałac Narodów (Biuro Narodów Zjednoczonych w Genewie), 2012, fotografia

Źródło: Tom Page, licencja: CC BY-SA 2.0.

Wprowadzenie

Między 1 rokiem n.e. a czasami współczesnymi ilość ludzi zwiększyła się ponad 35 razy. W XX w. tempo przyrostu liczby ludzi było tak duże, że co kilkanaście lat przybywał 1 miliard mieszkańców. Jednocześnie XX w. jest okresem wyjątkowo szybko rozwijającej się gospodarki, której rozwój opierał się o wykorzystanie [nieodnawialnych zasobów naturalnych](#) Ziemi.

Zadanie na rozgrzewkę

Polecenie 1

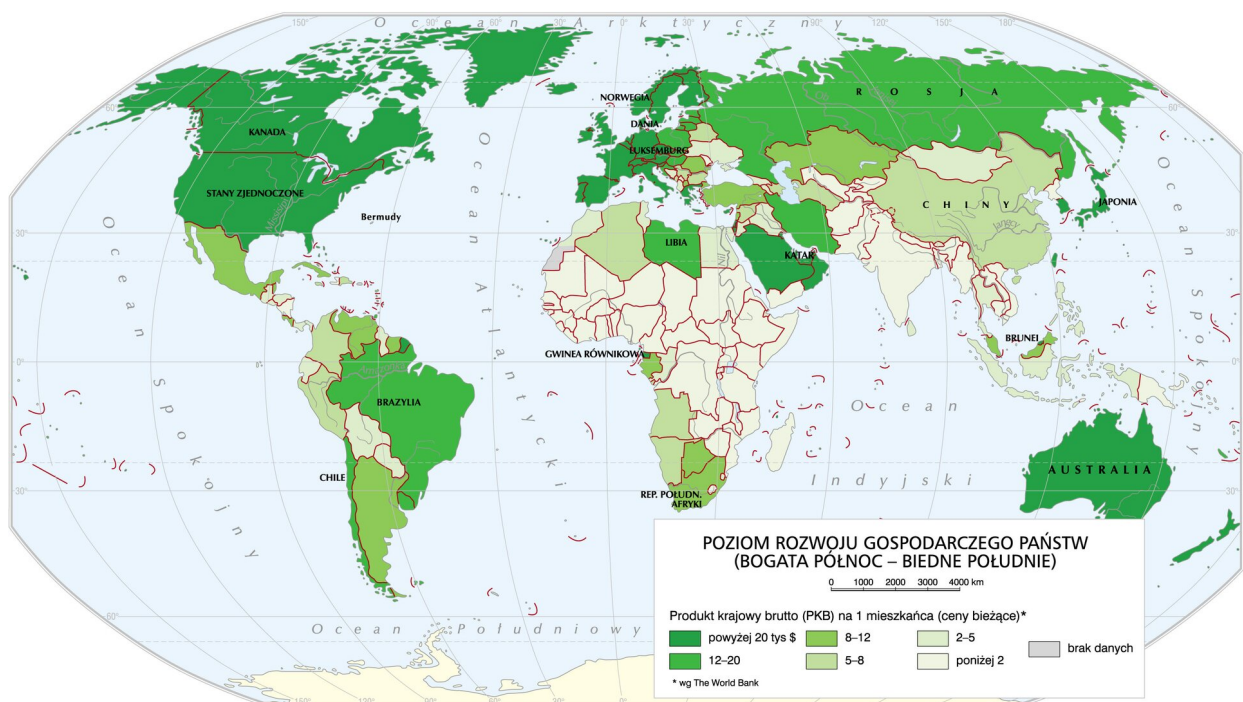
Wyobraź sobie, że mieszkasz wraz z rodziną w niewielkim, 4-pokojowym domu.

Co kilkanaście dni wprowadza się do niego nowa rodzina. Wkrótce obok Twojej rodziny jest 35 razy więcej ludzi. Wszyscy mieszkają w tym samym domu... Wypisz podstawowe problemy, z jakimi muszą borykać się wszyscy mieszkańcy w związku z tą trudną sytuacją mieszkaniową.

Masz do wyboru – porozumieć się ze współmieszkańcami, lub walczyć z nimi, by mieć pierwszeństwo w korzystaniu z urządzeń sanitarnych. Napisz, którą drogę wybierzesz.

Podziały w społeczeństwie. Ekonomia

Spójrz na mapę świata przedstawiającą dochód na głowę mieszkańca kraju wyrażoną w fikcyjnych jednostkach. Nie wyrażają one dochodów w dolarach lub euro, lecz możliwości zakupu towarów przez mieszkańców w ich własnych krajach (tzw. [siła nabywcza](#)).

Poziom rozwoju gospodarczego państw

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 2

Odpowiedz, gdzie jest najwięcej państw o najniższej sile nabywczej obywateli.

Polecenie 3

Poszukaj informacji o krajach, w których panuje stałe niedożywienie mieszkańców. Czy istnieje zależność między siłą nabywczą mieszkańców a tym zjawiskiem? Swoje odpowiedzi zapisz poniżej.

Polecenie 4

Jak sądzisz, czy istnieje jakaś zależność między faktem, że większość krajów, które miały niegdyś swoje kolonie w innych regionach Ziemi, jest dziś najbogatszymi krajami świata? Napisz jak wygląda obecna sytuacja gospodarcza tych kolonii.

Kultura i etniczność

Ludzie czują się różnie w grupie. Dotyczy to także dużych i wielkich grup społecznych. Odwołując się do wspólnej przeszłości, wartości, języka, modeli zachowań – to jest kultury – oraz terytorium i związanych z nimi wspólnych interesów politycznych, tworzą wspólnoty etniczne. Od XIX w. funkcjonują one w ścisłym związku z istnieniem konkretnych państw i przekształcają w nowoczesne, powszechne narody.

Człowiek z plemienia Korowai (Nowa Gwinea)
słynącego z budowy domów na drzewach, 2006,
fotografia

Źródło: 710928003, licencja: CC BY 2.0.

Grupy etniczne mają różną wielkość. Niektóre, jak Hindusi lub Chińczycy Han liczą po kilkaset milionów członków. Najmniejsze, jak lud Korowai z Papui liczą po kilkaset osób.

Nie wszystkie grupy uznające się za narody miały lub mają swoje państwo. Nie wszystkie narody składają się tylko z jednej grupy etnicznej. Zarówno najbogatsze kraje świata (USA, kraje Unii Europejskiej), jak i najuboższe (środkowa Afryka) są zamieszkiwane przez społeczeństwa wieloetniczne.

Polecenie 5

Podzielcie się na grupy złożone z 3-4 osób. Jedna z nich będzie prezydentem państwa, pozostałe przywódcami większościowej grupy

etnicznej i mniejszości etnicznych. Przynajmniej jedna z mniejszości reprezentuje naród zamieszkujący sąsiednie, potężniejsze państwo. Waszym zadaniem jest wspólne napisanie tej części konstytucji kraju, która określa prawa i obowiązki obywatela. Waszym celem jest napisanie takiego prawa, które zapewni poczucie bezpieczeństwa wszystkim obywatelom, a państwu da możliwość sprawnego funkcjonowania w warunkach pokoju i zagrożenia konfliktem. Prezydent pełni rolę moderatora procesu tworzenia prawa.

Dyskryminacja ze względu na płeć

Kobiety i mężczyźni w Polsce różnią się pod względem otrzymywanych wynagrodzeń na korzyść mężczyzn. Różnica w wynagrodzeniach jest natomiast mniejsza jeżeli weźmiemy pod uwagę wykształcenie – czym kobieta jest bardziej wykształcona, tym różnica jest mniejsza.

Polecenie 6

Jak myślisz, dlaczego zbieżność między wykształceniem a różnicami w dochodach kobiet i mężczyzn jest tak wyraźna? Napisz odpowiedź poniżej.

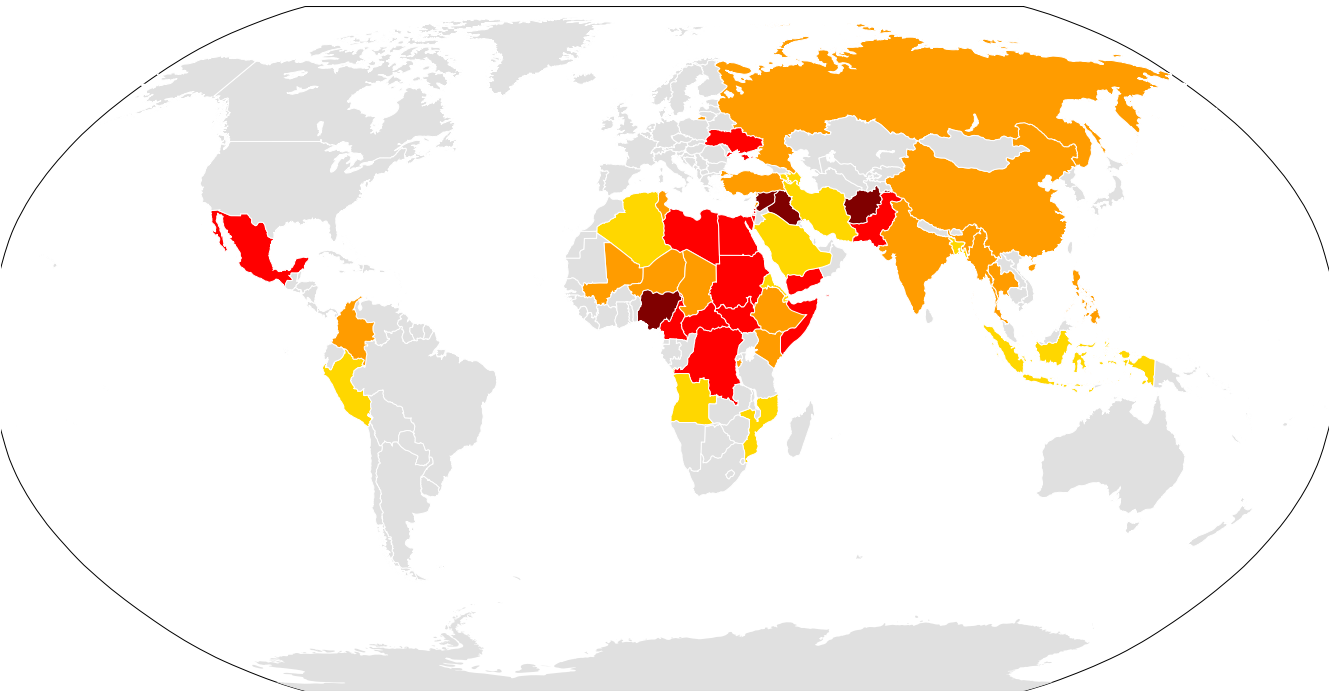
Różnice w podejściu do praw kobiet i mężczyzn w Europie, Ameryce Północnej i Australii są mniej drastyczne niż w krajach azjatyckich i afrykańskich. Szczególnie w krajach, gdzie obowiązuje muzułmańskie prawo wyznaniowe, podkreśla się podporządkowanie kobiet mężczyznom.

Wojna i pokój

Różnice zdań i próba skłonienia drugiej strony do akceptacji naszego stanowiska są zjawiskami naturalnymi wśród ludzi. Gdy jednak jedna ze stron nie chce długich rozmów, lecz szuka szybkiego rozwiązania, może uciec się do przemocy. Wojny wybuchające między państwami i narodami rzadko jednak kończą się szybkim rozstrzygnięciem. Zawsze prowadzą do tragedii i krzywdy tysięcy niewinnych osób.

Polecenie 7

Zapoznaj się z mapą konfliktów zbrojnych i tabelą z liczbami ofiar największych konfliktów. Napisz, czy rzeczywiście można liczyć, że wojna przyniesie szybkie rozstrzygnięcie politycznych sporów.

Obecne konflikty na świecie (2014), Legenda: brązowy kolor – duże wojny, ponad 10000 ofiar rocznie; czerwony kolor – wojny, 1000-9999 ofiar rocznie; pomarańczowy kolor – mniejsze konflikty, 100-999 ofiar rocznie; żółty kolor – potyczki i starcia, poniżej 100 ofiar rocznie
Źródło: Futuretrillionaire, licencja: CC BY-SA 3.0.

Tabela z konfliktami powyżej 1000 ofiar śmiertelnych rocznie

Początek konfliktu	Konflikt	Miejsce	Ofiary śmiertelne łącznie	Ofiary śmiertel w 2014

Początek konfliktu	Konflikt	Miejsce	Ofiary śmiertelne łącznie	Ofiary śmiertel w 2014
1964	Izraelsko-palestyński	Izrael Palestyna	24,000	2,365
1984	Turecko-kurdyjski	Turcja Irak	45,000+	57+
1991	Wojna domowa w Somalii	Somalia Kenia	500,000	2,983
1998	Gminny konflikt w Nigerii	Nigeria	15,936	1,822
2003	Konflikt w Darfurze	Sudan	178,363+	2,101
2004	Wojna w Pakistanie	Pakistan	59,317	5,496
2006	Meksykańska wojna narkotykowa	Meksyk	150,000+	7,504

Początek konfliktu	Konflikt	Miejsce	Ofiary śmiertelne łącznie	Ofiary śmiertelne w 2014
2011	Sudański konflikt graniczny	Sudan	5,200+	746
2011	Rebelia islamska na Synaju	Egipt	2,907	981
2011	Kryzys jemeński	Jemen Arabia Saudyjska	6,800-11,000	1,500-7,
2011	Libijska wojna domowa	Libia	13,482	2,825
2012	Wojna domowa w Republice Środkowoafrykańskiej	Republika Środkowoafrykańska	6,212	3,347
2013	Wojna domowa w Sudanie Południowym	Sudan Południowy	10,400+-50,000+	6,383-40

Początek konfliktu	Konflikt	Miejsce	Ofiary śmiertelne łącznie	Ofiary śmiertelne w 2014
2014	Konflikt we wschodniej Ukrainie	Ukraina	7,883	4,771

(Źródło tabeli: (https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_ongoing_armed_conflicts))

Podsumowanie

Zapamiętaj!

Konflikty między ludźmi są zjawiskiem naturalnym. Każdy dąży bowiem do realizacji własnych celów. Ważne jest, jak te problemy są rozwiązywane. Jak społeczeństwo stara się je przewidywać i zapobiegać ich negatywnym skutkom?

Polecenie 8

Podzielcie się na zespoły i spróbujcie opracować 'strategię pokoju', która będzie opisywać środki zapobiegające konfliktom we wskazanych wyżej, trudnych relacjach między ludźmi. Jeśli widzicie także inne, ważne konflikty do rozwiązania – zaproponujcie sposób ich zażegnania! Swoje pomysły zapiszcie tutaj lub w zeszycie.